

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III.ÚS 686/2014-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť M. S., zastúpeného advokátskou kanceláriou UNITED LAWYERS, s. r. o., Miletičova 23, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Jozef Štefánik, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Levice č. k. 11 P/8/2014-109 z 28. apríla 2014 a uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 5 CoP/30/2014-143 zo 14. júla 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. septembra 2014 doručená sťažnosť M. S. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) č. k. 11 P/8/2014-109 z 28. apríla 2014 a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 CoP/30/2014-143 zo 14. júla 2014.

Z podania a jeho príloh vyplynulo, že sťažovateľ podal 18. decembra 2013 návrh na zmenu rozhodnutia o osobnej starostlivosti o svoju maloletú dcéru, v ktorom žiadal, aby sú rozhodol o zverení maloletej do jeho osobnej starostlivosti. Vec je vedená na okresnom súde pod sp. zn. 11 P/8/2014.

V období podania návrhu matka maloletej viackrát neumožnila sťažovateľovi stretávať sa s dieťaťom. Tento stav trval približne do marca tohto roka. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť, ako aj vzhľadom na nevhodné prostredie, v ktorom sa maloletá nachádza, a s tým súvisiace zmeny v jej správaní podal sťažovateľ 27. marca 2014 návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by súd nariadil zverenie maloletého dieťaťa do jeho osobnej starostlivosti. Sťažovateľ v podaní podrobne opisuje jednotlivé skutočnosti, ktoré podľa neho zdôvodňujú naliehavý právny záujem na tom, aby súd nariadil vo veci predbežné opatrenie. Okresný súd uznesením č. k. 11 P/8/2014-09 z 28. apríla 2014 návrh sťažovateľa na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Uvedené rozhodnutie v celom rozsahu sťažovateľ napadol odvolaním z 20. mája 2014. Opätovne v ňom zdôraznil skutočnosti, ktoré podľa neho osvedčujú naliehavosť dočasnej úpravy pomerov, pričom argumentoval najmä snahou matky o vytvorenie syndrómu zavrhnutého rodiča a označil v ňom aj navrhované dôkazy, ktoré podľa neho súd prvého stupňa riadne nevykonali. Krajský súd uznesením č. k. 5 CoP/30/2014-109 zo 14. júla 2014 potvrdil napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu. Podľa sťažovateľa nedostatky v starostlivosti o maloletú, na ktoré poukazoval, predstavovali *„rozhodné skutočnosti z ktorých osvedčenia mal súd prvého stupňa ako aj odvolací súd z úradnej povinnosti vychádzať, aby bol chránený nie len záujem otca, ale predovšetkým záujem maloletej“*.

V sťažnosti ďalej uvádza:

„Uznesenie súdu prvého stupňa a uznesenie odvolacieho súdu vecne nesprávne a nepreskúmateľné pre ich arbitrárnosť (odôvodnenie týchto uznesení nevychádzalo zo zásad formálnej logiky, čím bolo porušené právo sťažovateľa na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia).

Došlo k vydaniu nezákonných rozhodnutí - uznesenie súdu prvého stupňa a uznesenie odvolacieho súdu, pričom Krajský súd Nitra mal právomoc už uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť alebo zmeniť, a aj keď bola nezákonnosť zjavne preukázaná a odôvodnená, Krajský súd Nitra (ani Okresný súd Levice) nezohľadňoval argumenty sťažovateľa, nezákonné uznesenie súdu prvého stupňa bolo potvrdené a tým bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces.

V zmysle ust. § 157 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 OSP, je súd vo svojom odôvodnení povinný stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd musí dbať na to, aby bolo primerane odôvodnenie uznesenia presvedčivé. Ak súd pri odôvodňovaní uznesenia nepostupuje spôsobom, ktorý určuje ust. § 157 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 OSP, dochádza nielen k tomu, že uznesenie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. V zmysle rozhodnutia Ústavného súdu má súd povinnosť svoje rozhodnutie odôvodniť, pričom odôvodnenie musí dovoľovať účastníkom konania posúdenie, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej.

Z vyššie uvedených dôvodov má sťažovateľ za to, že sa prvostupňový súd ako aj druhostupňový súd v danom prípade pri svojej rozhodovacej činnosti nepridržiaval zásady vyjadrenej v ust. § 157 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 OSP. “

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti takto rozhodol:

„ I. Práva sťažovateľa na

- domáhanie sa svojho práva zákonom ustanoveným postupom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR,

- a právo na spravodlivý súdny proces podľa článku čl. 6 ods. 1 Dohovoru boli uznesením Okresného súdu Levice č. k. 11 P/8/2014-109 zo dňa 28. 04. 2014 a uznesením Krajského súdu Nitra č. k. 5CoP/30/2014-143 zo dňa 14. 07. 2014 porušené.

II. Uznesenie Krajského súdu Nitra č. k. 5CoP/30/2014-143 zo dňa 14. 07. 2014 sa zrušuje.

III. Vec sa vracia späť Krajskému súdu Nitra na ďalšie konanie.

IV. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- €, ktoré mu sú Okresný súd Levice a Krajský súd Nitra povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

V. Okresný súd Levice a Krajský súd Nitra sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť trovy právneho zastúpenia (2 právne úkony v zmysle § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b), § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 (priložené osvedčenie o registrácii platiteľa DPH) Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov) za poskytovanie právnych služieb sťažovateľovi v sume 340,89 € k rukám právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Nárok na náhradu požadovanej nemajetkovej ujmy odôvodňuje sťažovateľ nezvratným stavom, ktorý vznikol v emocionálnej sfére otca a aj jeho rodiny. V dôsledku nezákonného, nesprávneho a neefektívneho formalistického rozhodovania okresného a krajského súdu sa sťažovateľ dostal do situácie, keď mu bolo odopreté efektívne využívať jeho právo rodiča najmä podľa § 28 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, čo bol podľa neho neospravedlniteľný zásah do jeho súkromného života.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou námietok sťažovateľa sú jeho tvrdenia o porušení jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie

podľa čl. 6. ods. 1 dohovoru tým, že okresný súd ani krajský súd nerešpektovali povinnosť nezávisle a nestranne vo veci konať, a poskytnúť tým ochranu jeho právam.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

1. Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľa rozhodnutím okresného súdu č. k. 11 P/8/2014-109, ústavný súd uvádza, že jeho preskúmaniu bráni princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

V prípade sťažovateľom napadnutého uznesenia okresného súdu č. k. 11 P/8/2014-109 bol súdom, ktorý preskúmaval uvedené rozhodnutie, krajský súd v odvolacom konaní. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti rozhodnutiu okresného súdu odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

2. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6

ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 5 CoP/30/2014-143 zo 14. júla 2014, podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavnú neopodstatnenosť.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať aj takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 175/03).

Ústavný súd v prípadoch, keď riešil problematiku možného porušenia základného práva na súdnu ochranu konkrétnym rozhodnutím všeobecného súdu, uviedol, že právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neznamená právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Z opačného pohľadu možno povedať, že neúspech v súdnom konaní nemožno považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06, III. ÚS 218/07).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 209/04, III. ÚS 206/06, III. ÚS 78/07).

Dôvodom, pre ktorý považuje sťažovateľ napadnuté uznesenie krajského súdu za ústavne nekonformné, je, že ho považuje za nesprávne, nepreskúmateľné a arbitrárne, nevychádzajúce zo zásad formálnej logiky, a tým porušujúce jeho právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Ústavný súd preskúmal uznesenie krajského súdu č. k. 5 CoP/30/2014-143 a zistil, že námietky sťažovateľa nie sú opodstatnené. Odvolací súd sa v zmysle § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením

napadnutého rozhodnutia a v odôvodnení sa obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a tiež doplnil na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. V odôvodnení sťažnosťou napadnutého uznesenia okrem iného uviedol:

„V danej veci odvolací súd poukazuje na to, že prvostupňový súd nielen vecne správne rozhodol, ale v odôvodnení sa správne argumentačne vysporiadal so skutkovým stavom a právnym posúdením, preto sa odvolací súd obmedzuje na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti preskúmaného rozhodnutia dopĺňa ďalšie dôvody, ktoré sú reakciou na odvolanie otca maloletej S. a na závery prvostupňového súdu, pričom zdôrazňuje, že predbežné opatrenia majú slúžiť ako dočasné zabezpečenie úpravy pomerov, avšak nemôžu suplovať funkciu meritórneho rozhodnutia a ani ich nemožno chápať ako predurčenie výsledku konania vo veci samej.

Predbežné opatrenia sa podľa ich obsahu nariaďujú najmä podľa ustanovenia § 76 ods. 1, v ktorom je uvedený exemplifkatívny výpočet predbežných opatrení. Súd preto pri poskytovaní ochrany predbežným opatrením použije výrok, ktorý svojou povahou najviac zodpovedá osvedčenému právu bez ohľadu na to, či tento výrok má normatívny základ v ustanovení § 76 ods. 1 OSP. Otec maloletej S. nedostatočne odôvodnil potrebu dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi konania, a to vo svojom návrhu, ako aj v podanom odvolaní, pričom neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali nariadenie požadovaného predbežného opatrenia v zmysle § 76 ods. 1 písm. a/ a b/ OSP, argumentujúc tvrdením, že zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti otca by bolo najmä v jeho záujme.

V konaní týkajúcom sa starostlivosti o maloleté deti možno použiť aj predbežné opatrenie; treba však starostlivo uvážiť, či sú na takéto opatrenie splnené všetky zákonné podmienky (R 16/1966).

Odvolací súd k veci ďalej dodáva, že pri nariaďovaní predbežného opatrenia musí súd vždy vziať do úvahy to, že opatrenie upravuje pomery len predbežne, alebo že zaisťuje nároky dosiaľ právoplatne nepriznané. Z tohto dôvodu môže nariadiť len také predbežné opatrenie, ktoré stačí k dosiahnutiu týchto účelov a nesmie voliť predbežné opatrenie, ktorým by sa zbytočne a nevhodne zasahovalo do práv oprávneného účastníka, ktoré mu

garantuje právoplatné súdne rozhodnutie. Keďže ide o predbežnú úpravu, môže sa táto úprava týkať len doby budúcej, nie minulej.

Z uvedeného vyplýva, že zákonná úprava postupu pri nariadovaní predbežných opatrení (§ 102 OSP v spojení s § 74 OSP) vyžaduje, aby navrhovateľ predbežného opatrenia súdu preukázal (osvedčil) jednak samotný nárok a jednak, že je tu obava z ohrozenia výkonu súdneho rozhodnutia. Súd preto musí tieto okolnosti zvážiť, čo sa aj v danom prípade stalo, keďže sa súd prvého stupňa zaoberal predpokladmi na nariadenie predbežného opatrenia a dospel k správneému záveru, že nie sú splnené podmienky na dočasnú úpravu právnych vzťahov medzi účastníkmi.

Účelom predbežného opatrenia je rýchlota, i keď dočasná úprava právnych (nielen faktických pomerov) účastníkov, prípadne zabezpečenie výkonu existujúceho, hoci prípadne ešte nevykonateľného alebo očakávaného rozhodnutia (exekučného titulu). Jeho vydanie... predpokladá aspoň osvedčenie danosti práva (nároku) bez pochybnosti o potrebe dočasnej úpravy, pričom zásadne neprejudikuje práva a záujmy účastníkov riešené v konaní vo veci samej. Teda platí, že nariadenie predbežného opatrenia je prípustné a opodstatnené vtedy, ak sa tvrdí a osvedčí, že sú tu právne vzťahy medzi účastníkmi, ak tieto právne vzťahy vyžadujú dočasnú úpravu, ak táto dočasná úprava je potrebná, aby sa v daných právnych vzťahoch medzi účastníkmi nevytvoril nenávratný stav ak sa neprimeraným spôsobom nezasiahne do právnych vzťahov medzi účastníkmi konania. Osvedčovanie na rozdiel od dokazovania znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie. Dočasnosť znamená, že sa vylučuje pôsobenie predbežného opatrenia pred jeho nariadením do minulosti, upravuje teda právne vzťahy len do času definitívnej súdnej ochrany, resp. do času kým je isté, že táto ochrana sa neposkytne a vychádza len zo stavu, ktorý je tu v čase rozhodovania súdu o návrhu na predbežné opatrenie, Z dočasného charakteru predbežných opatrení vyplýva, že pred ich nariadením nemusí súd dodržať formálny postup určený na dokazovanie a zisťovať všetky skutočnosti potrebné pre vydanie rozhodnutia vo veci samej. To však neznamena, že súd môže vydať predbežné opatrenie len na základe tvrdení žalobcu bez osvedčenia aspoň základných skutočností, ktoré by umožnili prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, a bez osvedčenia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Pretože predbežným opatrením, sa buď upravujú pomery účastníkov alebo

zabezpečuje výkon rozhodnutia do doby, než súd vydá konečné rozhodnutie vo veci, musí mať vzťah k právnemu vzťahu, ktorý je, alebo bude predmetom konania vo veci samej.

Odvolací súd k prejednávanej veci dodáva, že otec v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia dôvodil tým že matka maloletej S. mu neumožňovala v čase podania návrhu na nariadenie predbežného opatrenia stýkať sa s dcérou, zanedbáva starostlivosť o ňu najmä tým, že chodí v obnosených a roztrhaných veciach, necháva dieťa v spoločnosti ľudí, ktorí majú problémy s alkoholom a účelovo ovplyvňuje dcéru a vytvára u nej negatívny postoj k otcovi. Tieto skutočnosti však otec uviedol aj v samotnom návrhu na zmenu rozhodnutia o zverení maloletej dcéry do osobnej starostlivosti otca, ako aj v konaní prebiehajúcim pred Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 20P/252/2011, z čoho vyplýva, že súd pri vydaní svojho rozhodnutia mal uvedené skutočnosti k dispozícii a vzal ich do úvahy pri svojej rozhodovacej činnosti. Odvolací súd zdôrazňuje, že aj napriek problematickému styku otca s maloletou dcérou pred podaním predmetných návrhov, prišlo k jeho obnoveniu a v súčasnosti prebieha bez problémov a je sprevádzaný pozitívnymi emóciami zo strany maloletej S. Odvolací súd má teda za preukázané, že napriek problematickej komunikácii rodičov maloletej S., styk otca s dcérou prebieha a teda nie je tu predpoklad citového odcudzenia sa rodiča a dieťaťa. V dôsledku uvedeného odvolací súd zdôrazňuje, že je v záujme nielen rodičov, ale aj maloletého dieťaťa, aby rodičia spolu komunikovali ohľadom výchovy spoločného dieťaťa tak, aby predišli nepriaznivým vplyvom konfliktov, vznikajúcich medzi nimi, na duševný a fyzický vývoj maloletého dieťaťa. Predbežné opatrenie súd nariaďuje, ak je potrebné poskytnúť predbežnú ochranu do času, kedy súd rozhodne vo veci samej. V tomto prípade odvolací súd dospel k záveru, že otec maloletého dieťaťa dostatočne neosvedčil ním uvádzané tvrdenia ohľadom nedostatkov v starostlivosti matky o maloletú S., ktoré by odôvodňovali potrebu urýchlenej dočasnej úpravy pomerov účastníkov, t. j. odovzdanie dieťaťa do starostlivosti otca a zároveň... matky na platenie výživného na maloletú dcéru. Odvolací súd poznamenáva,... Krajského súdu v Trnave zo dňa 7. októbra 2013, č. k. 23CoP/81/2013-235... maloletej S. do osobnej starostlivosti matky nadobudol právoplatnosť dňom 10. 12. 2013 a otec maloletého dieťaťa už o 8 dní na to podal návrh na zmenu umiestenia maloletého dieťaťa a v priebehu tohto konania podal dňa 28. 03. 2014 návrh na nariadenie predbežného opatrenia. Odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa prihliadol na všetky dôležité a rozhodné skutočnosti, a

teda sa správne vysporiadal so skutkovým stavom danej veci a tento aj správne právne posúdil. V súvislosti s námietkou otca, že súd nevykonal ním navrhnuté dôkazy odvolací súd uvádza, že v zmysle ust. § 120 ods. 1 OSP je na rozhodnutí súdu, ktoré z označených dôkazov vykoná, a preto môže rozhodnúť aj o tom, že niektoré z navrhovaných dôkazov nebudú vykonané.“

Ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Ústavný súd nie je ani skutkovým súdom, a preto nepreskúmava, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Napadnutými rozhodnutiami rozhodli všeobecné súdy o zamietnutí sťažovateľovho návrhu na vydanie predbežného opatrenia, ktorým by súdy dočasne rozhodli o zverení maloletej dcéry sťažovateľa do jeho osobnej starostlivosti.

Predbežné opatrenie je jedným zo zabezpečovacích inštitútov civilného procesu, ktorého zabezpečovacia funkcia má za cieľ dočasnou úpravou eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli pred začatím konania alebo v jeho priebehu nastať. Dočasnosť tohto opatrenia ako jeho základný znak znamená, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi účastníkmi. Jeho nariadením nezískava jeden z účastníkov práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne upravuje určitý okruh vzťahov.

Ústavný súd zdôrazňuje, že posúdenie podmienok na vydanie predbežného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy), a preto sa ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) spravidla nepovažuje za oprávneného zasahovať do rozhodnutí o predbežných opatreniach, keďže nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov, a okrem toho ide o rozhodnutia, ktoré do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd posudzuje problematiku predbežných opatrení zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení predbežného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

Aj v konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd poukazuje ďalej na to, že všeobecný súd predbežným opatrením dočasne upravuje pomery účastníkov konania, pričom je dôležité, že je povinný poskytnúť ochranu tomu, kto sa vydania predbežného opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje. Predbežné opatrenia s ohľadom na ich charakter nemôžu spravidla zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, lebo rozhodnutia o nich nemusia zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu (napr. III. ÚS 309/2012, II. ÚS 339/2012).

Rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musí mať rovnako ako iné rozhodnutia predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť najmä náležite odôvodnené. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu

je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že z hľadiska dodržania základných ústavnoprocených princípov ho nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Krajský súd preskúmal a vyhodnotil jednotlivé okolnosti prípadu, po ktorých zvážení dospel k záveru, že nariadenie predbežného opatrenia nie je pre absenciu bezprostredne hroziacej ujmy potrebné a rozhodnutie prvostupňového súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia je vecne správne. Potvrdenie prvostupňového uznesenia, ktorým bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietnutý, nemôže podľa ústavného súdu viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti právneho názoru krajského súdu, a nezakladá preto ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojím vlastným.

Ústavný súd nezistil, že by relevancia námietok sťažovateľa smerujúcich proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v kontexte posúdenia eventuálneho porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy umožnila dospieť k záveru, ktorý by odôvodňoval vyslovenie porušenia uvedeného práva.

Z uvedených dôvodov ústavný súd v časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Napokon, pokiaľ ide o rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, táto vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení, pretože nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (pozri rozhodnutie *Apis versus Slovenská republika* z 10. januára 2000, č. 39754/98, v ktorom sa konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 *ratione materiae* v konaní o zrušení predbežného opatrenia, resp. aj III. ÚS 59/2012 a III. ÚS 309/2012). Vzhľadom na to bolo potrebné sťažnosť aj vo vzťahu k namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2014